

ZAKON O SNABDIJEVANJU NAFTNIM DERIVATIMA U SLUČAJU POREMEĆAJA U SNABDIJEVANJU

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuje se snabdijevanje naftnim derivatima u slučaju poremećaja u snabdijevanju, način formiranja, kontrole i puštanja obaveznih rezervi naftnih derivata i druga pitanja od značaja za sigurno snabdijevanje Crne Gore naftnim derivatima.

Obavezne rezerve naftnih derivata

Član 2

Obavezne rezerve naftnih derivata (u daljem tekstu: obavezne rezerve) su rezerve koje se formiraju u cilju obezbjeđenja sigurnog snabdijevanja naftnim derivatima u slučaju poremećaja u snabdijevanju ili radi sprječavanja nastanka poremećaja u snabdijevanju naftnim derivatima, te izvršavanja obaveza preuzetih potvrđenim međunarodnim ugovorom.

Naftni derivati su proizvodi koji se dobijaju preradom sirove nafte.

Poremećaj u snabdijevanju

Član 3

Poremećaj u snabdijevanju, u smislu ovog zakona, je značajan i iznenadan pad u snabdijevanju Crne Gore naftnim derivatima.

Poremećajem u snabdijevanju smatra se i značajan i iznenadan pad u snabdijevanju naftnim derivatima država članica Evropske unije i/ili Energetske zajednice.

Javni interes

Član 4

Sigurno snabdijevanje naftnim derivatima u slučaju poremećaja u snabdijevanju, te formiranje i kontrola obaveznih rezervi su od javnog interesa.

Formiranje i kontrola obaveznih rezervi

Član 5

Formiranje obaveznih rezervi vrše pravna lica koja uvoze naftne derivate u Crnu Goru, a kontrolu obaveznih rezervi vrši organ uprave nadležan za poslove energetike.

Principi

Član 6

Sigurno snabdijevanje naftnim derivatima u slučaju poremećaja u snabdijevanju i formiranje obaveznih rezervi zasniva se na principima:

- 1) odgovornosti, stručnosti, objektivnosti, transparentnosti i nediskriminacije;
- 2) efikasnog i ekonomičnog korišćenja postojeće naftne infrastrukture;
- 3) maksimalnog iskorišćavanja postojećih resursa u svojini Crne Gore;
- 4) tehničko-tehnološkog unapređenja naftne infrastrukture, naročito u morskim lukama;
- 5) samostalnosti finansiranja, bez uticaja na javni dug;
- 6) optimalnih troškova i minimalnog učešća finansijskih sredstava;
- 7) institucionalne saradnje;
- 8) podsticanja konkurentnosti i otvorenosti tržišta;
- 9) podsticanja učešća privatnog sektora;
- 10) razvoja djelatnosti skladištenja naftnih derivata;
- 11) primjene najviših standarda kvaliteta i kontrole kvaliteta naftnih derivata;
- 12) primjene najbolje tehničke prakse u djelatnosti skladištenja naftnih derivata;
- 13) zaštite životne sredine;
- 14) postupanja u skladu sa međunarodnim standardima i najboljom praksom.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 7

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

II. ORGANI I POSLOVI ZA SLUČAJ POREMEĆAJA U SNABDIJEVANJU NAFTNIM DERIVATIMA

Poslovi Ministarstva

Član 8

Organ državne uprave nadležan za poslove energetike (u daljem tekstu: Ministarstvo):

- 1) prati snabdijevanje Crne Gore naftnim derivatima;
- 2) prikuplja i razmjenjuje podatke o snabdijevanju naftnim derivatima sa nadležnim državnim i drugim organima i organizacijama, izvještava i koordinira aktivnosti u slučaju poremećaja u snabdijevanju;
- 3) saraduje sa međunarodnim organizacijama i organima nadležnim za sigurnost snabdijevanja naftom i naftnim derivatima, naročito u slučaju poremećaja u snabdijevanju;
- 4) predstavlja Crnu Goru u radnim, stručnim i savjetodavnim tijelima međunarodnih organizacija, u oblasti sigurnosti snabdijevanja naftom i naftnim derivatima.

Savjet za praćenje snabdijevanja tržišta naftnim derivatima

Član 9

Radi pružanja stručne pomoći u slučaju poremećaja u snabdijevanju naftnim derivatima, Ministarstvo obrazuje Savjet za praćenje snabdijevanja tržišta naftnim derivatima (u daljem tekstu: Savjet).

Savjet naročito:

- 1) prati redovnost snabdijevanja tržišta naftnim derivatima,
- 2) inicira mjere za sprječavanje nastanka poremećaja u snabdijevanju tržišta naftnih derivata,
- 3) inicira mjere za normalizaciju snabdijevanja u slučaju poremećaja u snabdijevanju tržišta naftnih derivata,
- 4) prati sprovođenje mjera iz tač. 2 i 3 ovog stava i predlaže njihovo ukidanje.

Sastav Savjeta

Član 10

Savjet ima devet članova.

Savjet čine dva predstavnika Ministarstva, direktor regulatornog organa za energetiku, predstavnik organa uprave nadležan za poslove carina (u daljem tekstu: nadležni carinski organ), predstavnik organa uprave nadležan za poslove finansija, po jedan predstavnik na nivou člana uprave tri energetska subjekta sa najvećim udjelom na tržištu naftnih derivata u veleprodaji i predstavnik energetskih subjekata koji obavljaju energetske djelatnosti trgovine na malo naftnim derivatima.

Predstavnik energetskih subjekata koji obavljaju energetske djelatnosti trgovine na malo naftnim derivatima iz stava 2 ovog člana, određuju se na prijedlog strukovnog udruženja za energetiku i rudarstvo pri Privrednoj komori Crne Gore.

Predsjednik i zamjenik predsjednika Savjeta su predstavnici Ministarstva.

Savjet radi i odlučuje na sjednicama koje saziva i njima predsjedava predsjednik Savjeta.

Način rada i odlučivanja Savjeta uređuje se poslovníkom o radu.

U radu Savjeta, po potrebi, učestvuju i predstavnici drugih organizacija čiji je rad od značaja za snabdijevanje naftnim derivatima.

Administrativno-tehničke poslove za potrebe Savjeta vrši Ministarstvo.

Krizni plan

Član 11

Aktivnosti, dinamika, mjere i struktura upravljanja u slučaju poremećaja u snabdijevanju tržišta naftnih derivata utvrđuje se kriznim planom koji donosi Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada), na prijedlog Ministarstva.

Krizni plan iz stava 1 ovog člana, naročito sadrži:

- 1) mjere koje Vlada može da naloži u slučaju poremećaja u snabdijevanju Crne Gore naftnim derivatima, kao i metode i postupke za primjenu tih mjera;
- 2) postupke za odlučivanje o potrebi primjene odgovarajućih mjera;
- 3) planove obavještanja u slučaju poremećaja u snabdijevanju tržišta naftnih derivata;
- 4) način učešća u koordinisanoj međunarodnoj akciji, u skladu sa međunarodnom odlukom nadležnog organa Evropske unije i/ili Energetske zajednice o puštanju obaveznih rezervi na tržište;
- 5) postupak puštanja obaveznih rezervi na tržište Crne Gore.

Odluku o preduzimanju mjera iz stava 2 ovog člana, Vlada donosi na prijedlog Ministarstva.

U slučaju poremećaja u snabdijevanju ili radi sprječavanja nastanka poremećaja u snabdijevanju naftnim derivatima, Vlada može da naloži energetske subjektima koji obavljaju djelatnost trgovine na veliko naftnim derivatima, trgovine na malo naftnim derivatima, skladištenja nafte i naftnih derivata, transporta naftnih derivata transportnim sredstvima, osim produktovodima, upravljanja postrojenjem za tečni naftni gas ili trgovine na veliko i snabdijevanje krajnjih kupaca tečnim naftnim gasom da uvedu radnu obavezu za vrijeme trajanja tog poremećaja ili mogućnosti nastanka poremećaja.

U slučaju poremećaja u snabdijevanju ili radi sprječavanja nastanka poremećaja u snabdijevanju naftnim derivatima, Vlada može da naloži energetske subjektima koji obavljaju djelatnost skladištenja nafte i naftnih derivata da pored postojećih korisnika skladišta prime na skladištenje, skladište i utovare naftne derivate Ministarstva i/ili trećih pravnih lica, uvažavajući potrebe postojećih korisnika skladišta i uz pravičnu nadoknadu. Odredbe ovog stava ne odnose se na energetske subjekte koji djelatnost skladištenja nafte i naftnih derivata obavljaju isključivo kroz rezervoare u okviru benzinskih stanica.

Koordinaciju sprovođenja kriznog plana iz stava 1 ovog člana vrši Ministarstvo.

Energetski subjekti iz st. 4 i 5 ovog člana, državni organi, regulatorni organ za energetiku i potrošači naftnih derivata dužni su da saraduju sa Ministarstvom i postupaju u skladu sa kriznim planom i odlukama Vlade u slučaju poremećaja u snabdijevanju ili u cilju sprječavanja nastanka poremećaja u snabdijevanju tržišta naftnim derivatima.

Ministarstvo dostavlja krizni plan iz stava 1 ovog člana i pripadajuću organizaciju upravljanja krizom Evropskoj komisiji i/ili Sekretarijatu Energetske zajednice u roku od 15 dana od dana prispjeća takvog zahtjeva od strane Evropske komisije i/ili Sekretarijata Energetske zajednice.

Dostavljanje podataka i izvještavanje

Član 12

Radi praćenja stanja na domaćem tržištu naftnih derivata, određivanja neto uvoza i dnevnih potrošnje za potrebe formiranja obaveznih rezervi i sačinjavanja mjesečnih izvještaja o količini obaveznih i komercijalnih rezervi, energetske subjekti koji proizvode, uvoze, izvoze ili skladište naftne derivate, te nadležni carinski organ, dužni su najkasnije do 10. u tekućem mjesecu, da dostavljaju Ministarstvu podatke za prethodni mjesec (n-1) i prethodni mjesec (n-2) o:

- 1) uvozu, izvozu, potrošnji naftnih derivata na tržištu Crne Gore; i
- 2) količini obaveznih i komercijalnih rezervi naftnih derivata.

Pored podataka iz stava 1 ovog člana, energetske subjekti koji obavljaju djelatnost skladištenja nafte i naftnih derivata, dužni su da obavještavaju Ministarstvo o planovima za privremeni ili trajni prestanak rada skladišta ili dijela skladišta, o planiranom remontu i/ili dogradnji skladišta, kao i da dostavljaju druge informacije koje mogu biti od uticaja na snabdijevanje tržišta naftnih derivata.

U smislu stava 1 tač. 1 i 2 ovog člana:

- uvoz je svako unošenje naftnih derivata u Crnu Goru,
- potrošnja je stavljanje naftnih derivata u slobodan promet,
- komercijalne rezerve su rezerve naftnih derivata koje drže energetske subjekti i čije formiranje nije obavezno u skladu sa ovim zakonom.

Podatke iz stava 1 ovog člana, Ministarstvo dostavlja organu uprave nadležnom za poslove statistike, radi sačinjavanja zvaničnih zbirnih mjesečnih statističkih izvještaja o tržištu naftnih derivata.

Mjesečne statističke izvještaje iz stava 4 ovog člana, Ministarstvo dostavlja Evropskoj komisiji u roku od 55 dana od završetka mjeseca na koji se odnose.

Sadržaj podataka i metodologiju prikupljanja i obrade podataka iz st. 1 i 2 ovog člana propisuje Ministarstvo, uz pribavljeno mišljenje organa uprave nadležnog za poslove statistike.

Odredbe st. 1 i 2 ovog člana ne odnose se na energetske subjekte koji djelatnost skladištenja nafte i naftnih derivata obavljaju isključivo kroz rezervoare u okviru benzinskih stanica.

III. OBAVEZNE REZERVE

Minimalna količina obaveznih rezervi

Član 13

Minimalne obavezne rezerve Crne Gore formiraju se u količini za najmanje 90 dana prosječnog dnevnog neto uvoza ili za 61 dan prosječne dnevne potrošnje naftnih derivata u prethodnoj kalendarskoj godini.

Minimalne količine obaveznih rezervi iz stava 1 ovog člana, formiraju se prema većoj vrijednosti iz stava 1 ovog člana.

Minimalna količina obaveznih rezervi iz stava 1 ovog člana, mora da bude formirana najkasnije 1. januara 2023. godine.

Od 2023. godine, minimalna količina obaveznih rezervi iz stava 1 ovog člana, za tekuću godinu u odnosu na prethodnu, usklađuje se najkasnije do 1. jula tekuće godine i čuva do 30. juna iduće godine.

Obračunavanje neto uvoza i domaće potrošnje

Član 14

Prosječni dnevni neto uvoz i prosječna dnevna potrošnja iz člana 13 stav 1 ovog zakona, izračunavaju se na osnovu ekvivalenta sirove nafte u uvozu i domaćoj potrošnji, u prethodnoj kalendarskoj godini.

Količine formiranih obaveznih rezervi izračunavaju se mjesečno na osnovu ekvivalenta sirove nafte.

Metodologiju obračuna neto uvoza, dnevne potrošnje i količine formiranih obaveznih rezervi (uključujući biogoriva i aditive) propisuje Ministarstvo.

Izračunavanje minimalnih količina obaveznih rezervi

Član 15

Minimalne količine obaveznih rezervi u tonama ekvivalentne sirove nafte i ekvivalentnim danima koje je Crna Gora dužna formirati izračunava Ministarstvo na osnovu podataka iz člana 12 stav 1 i metodologije iz člana 14 stav 3 ovog zakona.

Struktura obaveznih rezervi

Član 16

Obavezne rezerve naročito sadrže jedan ili više naftnih derivata čija je zajednička zastupljenost, izražena u ekvivalentu sirove nafte, jednaka najmanje 75% domaće potrošnje iz prethodne godine.

Obavezne rezerve Crne Gore sadrže bezolovni motorni benzin, gasna ulja i kerozin.

Struktura obaveznih rezervi u količinskom smislu mora da odražava tržišni udio pojedinog naftnog derivata u domaćoj potrošnji naftnih derivata iz prethodne godine. Pritom, obavezne rezerve bezolovnog motornog benzina zamjenjuju rezerve tečnog naftnog gasa a rezerve gasnog ulja zamjenjuju rezerve ulja za loženje i ostalih naftnih derivata.

Kvalitet obaveznih rezervi

Član 17

Obavezne rezerve moraju da ispunjavaju standarde kvaliteta u skladu sa aktualnim propisom Crne Gore koji uređuje pitanja kvaliteta i kontrole tečnih goriva naftnog porijekla.

Forma obaveznih rezervi

Član 18

Obavezne rezerve mogu da se formiraju u gotovim proizvodima i u nematerijalnom obliku (*tiketi*).

Obavezne rezerve u gotovim proizvodima

Član 19

Obavezne rezerve koje se formiraju u gotovim proizvodima su naftni derivati nad kojima svojinska ovlašćenja vrši obveznik formiranja obaveznih rezervi iz člana 22 ovog zakona.

Obavezne rezerve u gotovim proizvodima moraju da iznose najmanje jednu trećinu obaveze formiranja obaveznih rezervi i to za svaki pojedini naftni derivat iz člana 16 stav 2 ovog zakona. Ova minimalna količina obaveznih rezervi u gotovim proizvodima mora da bude uskladištena na teritoriji Crne Gore i da bude dostupna saglasno članu 26 ovog zakona.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, ako obveznik formiranja obaveznih rezervi nema vlastite skladišne kapacitete na teritoriji Crne Gore, minimalnu količinu obaveznih rezervi u gotovim proizvodima iz stava 2 ovog člana može da skladišti na teritoriji druge države saglasno članu 25 ovog zakona, dok mu Crna Gora i/ili treća pravna lica ne omoguće skladištenje u Crnoj Gori na nediskriminatoran i transparentan način, pod uslovima koji nijesu nepovoljniji od skladištenja u drugoj državi.

Obavezne rezerve u gotovim proizvodima koje prelaze jednu trećinu obaveze formiranja obaveznih rezervi iz stava 2 ovog člana mogu da se skladište i na teritoriji druge države saglasno članu 25 ovog zakona.

Obavezne rezerve u nematerijalnom obliku

Član 20

Obavezne rezerve u nematerijalnom obliku (*tiketi*) su ugovori o pravu, ali ne i obavezi, na kupovinu naftnih derivata po unaprijed utvrđenim kriterijumima u određenom vremenskom periodu.

Ugovorom iz stava 1 ovog člana, obveznik formiranja obaveznih rezervi prenosi obavezu čuvanja rezervi na pravno lice koje je vlasnik naftnih derivata.

Obveznik formiranja obaveznih rezervi može da zaključi ugovor iz stava 1 ovog člana sa vlasnikom naftnih derivata, pod uslovom da:

- 1) ima isključivo pravo da kupi ugovorenu količinu naftnih derivata;
- 2) su naftni derivati koji su predmet tog ugovora uskladišteni, dostupni saglasno članu 26 ovog zakona i spremni za utovar tokom cijelog trajanja ugovora.

Obavezne rezerve u tiketima mogu da se čuvaju na teritoriji Crne Gore i druge države saglasno članu 25 ovog zakona.

U slučaju da Vlada Crne Gore donese odluku o puštanju obaveznih rezervi na tržište, obveznik formiranja obaveznih rezervi treba da izvrši opciju i kupi naftne derivate koji su predmet ugovora iz stava 1 ovog člana i pusti ih na tržište Crne Gore ili, na zahtjev Vlade, da ustupi pravo kupovine naftnih

derivata koji su predmet ugovora iz stava 1 ovog člana, Ministarstvu ili drugom energetsom subjektu koje odredi Ministarstvo.

U slučaju iz stava 5 ovog člana, prodavac naftnih derivata dužan je da ugovorene količine naftnih derivata proda obvezniku formiranja obaveznih rezervi ili Ministarstvu/energetskom subjektu kojeg ovlasti Ministarstvo, prema uslovima iz tog ugovora.

Ugovor iz stava 1 ovog člana obavezno sadrži:

- 1) odredbe o međusobnim pravima, odnosno obavezama iz st. 3, 4, 5 i 6 ovog člana;
- 2) količinu i vrstu naftnih derivata koji su predmet ugovora;
- 3) tačnu lokaciju skladišta i rezervoara u kojima su tokom trajanja ugovora uskladišteni naftni derivati koji su predmet ugovora;
- 4) mjesečnu cijenu tiketa;
- 5) način određivanja kupoprodajne cijene, po kojoj obveznik formiranja obaveznih rezervi ima pravo da kupi naftne derivate;
- 6) način i kapacitete utovara naftnih derivata u slučaju kupovine; saglasno članu 25 ovog zakona;
- 7) klauzulu o dostupnosti saglasno članu 26 ovog zakona;
- 8) klauzulu o kontroli količine i kvaliteta saglasno članu 27 ovog zakona;
- 9) vrijeme na koje se ugovor zaključuje.

Obavezne rezerve u nematerijalnom obliku mogu da se ugovaraju za količine od najmanje 1.000 tona pojedinog naftnog derivata iz člana 16 stav 2 ovog zakona.

Ugovor iz stava 1 ovog člana se, po pravilu, zaključuje za period koji nije kraći od 3 ni duži od 12 mjeseci.

Rezerve koje se ne računaju u obavezne rezerve

Član 21

U obavezne rezerve naftnih derivata ne računaju se količine:

- 1) naftnih derivata koje se čuvaju u Crnoj Gori za potrebe druge države, u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorom,
- 2) naftnih derivata u rezervoarima vozila i drugim saobraćajnim sredstvima, a koje služe isključivo za pogon tih vozila, odnosno saobraćajnih sredstava,
- 3) naftnih derivata koje se nalaze u skladištima brodova, cjevovodima, željezničkim cisternama, autocisternama, rezervoarima benzinskih stanica i na tankerima koji plove,
- 4) goriva uskladištena kod krajnjih potrošača, i
- 5) rezerve goriva Vojske Crne Gore.

IV. FORMIRANJE, KONTROLA I PUŠTANJE NA TRŽIŠTE OBAVEZNIH REZERV I

Obveznik formiranja obaveznih rezervi

Član 22

Obveznik formiranja obaveznih rezervi Crne Gore je svaki uvoznik naftnih derivata u Crnu Goru koji je u prethodnoj kalendarskoj godini neto uvezao na tržište Crne Gore, u količini većoj od 5 miliona litara (mjereno na 15 °C), jedan od sljedećih naftnih derivata:

- bezolovni benzin (tarifne oznake CN 2710 12 31 00, 2710 12 41 00, 2710 12 45 00 i 2710 12 49 00),
- gasna ulja (tarifne oznake CN 2710 19 41 do 2710 19 49),
- kerozin (tarifne oznake CN 2710 19 21 00 i 2710 19 25 00).

Obveznik formiranja obaveznih rezervi dužan je da formira obavezne rezerve isključivo onog naftnog derivata iz stava 1 ovog člana koji je neto uvezao u količini većoj od 5 miliona litara (mjereno na 15 °C).

Određivanje pojedinačne obaveze formiranja obaveznih rezervi

Član 23

Ministarstvo određuje pojedinačnu obavezu svakog obveznika formiranja obaveznih rezervi iskazanu u tonama pojedinog naftnog derivata koji je dužan formirati kao obavezne rezerve i dostavlja je svakom obvezniku formiranja najkasnije do 31. marta za tekuću godinu.

Ministarstvo određuje obavezu iz stava 1 ovog člana na sljedeći način:

- 1) izračuna se ukupna obaveza čuvanja obaveznih rezervi Crne Gore, saglasno članu 15 ovog zakona,
- 2) izračuna se udio pojedinog naftnog derivata iz člana 16 stav 2 ovog zakona u obaveznim rezervama, prema njihovom tržišnom udjelu u prethodnoj godini a na osnovu podataka iz člana 12 stav 1 ovog zakona,
- 3) izračuna se udio pojedinog obveznika u formiranju obaveznih rezervi pojedinog naftnog derivata, prema tržišnom udjelu koji je pojedini obveznik imao u prethodnoj godini za pojedini naftni derivat iz člana 16 stav 2 ovog zakona, a na osnovu podatka iz člana 12 stav 1 ovog zakona,
- 4) izračuna se udio obaveznih rezervi u gotovim proizvodima, saglasno članu 19 stav 2 ovog zakona.

U smislu ovog zakona, pod pojmom tržišni udio smatra se udio koji je obveznik imao u neto uvozu pojedinog naftnog derivata iz člana 16 stav 2 ovog zakona.

Rok čuvanja obaveznih rezervi

Član 24

Svaki obveznik formiranja obaveznih rezervi iz člana 22 ovog zakona dužan je da ima formirane obavezne rezerve saglasno odluci Ministarstva iz člana 23 stav 1 ovog zakona u periodu od 1. jula tekuće godine do 30. juna iduće godine.

Obveznik formiranja obaveznih rezervi iz čl. 22 ovog zakona, dužan je najkasnije 30. juna tekuće godine obavijestiti Ministarstvo o formi i teritorijalnom razmještaju obaveznih rezervi koje je dužan čuvati u periodu iz stava 1 ovog člana i dostaviti podatke saglasno članu 28 ovog zakona.

Imati formirane obavezne rezerve u smislu ovog zakona znači da je tokom cijelog trajanja obaveze iz stava 1 ovog člana, u rezervoarima unutar skladišta koje je obveznik naveo Ministarstvu da služe za čuvanje obaveznih rezervi, uvijek minimalno uskladištena ona količina onih naftnih derivata koje je obveznik dužan čuvati na ime obaveznih rezervi. Pritom, obavezne rezerve mora da budu iznad tehnološkog minimuma rezervoara u kojima su uskladištene.

Izuzetno od st. 1 i 3 ovog člana, količina obaveznih rezervi u gotovim proizvodima može da tokom septembra i aprila bude umjereno niža od onih koje je obveznik dužan čuvati, zbog usklađivanja sa sezonskim zahtjevima kvaliteta naftnih derivata kako je definisano normama o kvalitetu tečnih naftnih goriva (MEST EN 228 i MEST EN 590).

Skladištenje obaveznih rezervi

Član 25

Skladištenje obaveznih rezervi vrši se u Crnoj Gori, a na zahtjev obveznika formiranja obaveznih rezervi i u drugim državama koje je prethodno odobrilo Ministarstvo i koje su prethodno odobrile skladištenje obaveznih rezervi Crne Gore na svojoj teritoriji.

Ministarstvo će, po pravilu, odobriti skladištenje obaveznih rezervi u državi koja je članica Evropske unije ili Energetske zajednice u kojoj pravno lice koje je osnivač obveznika formiranja obaveznih rezervi ima registrovano sjedište ili registrovano pravno lice za trgovinu na veliko naftnim derivatima i rezerve naftnih derivata koje skladišti u vlastitim ili unajmljenim skladišnim kapacitetima.

Dostava ugovora o skladištenju obaveznih rezervi i/ili ugovora o tiketima iz člana 20 ovog zakona Ministarstvu je neophodan preduslov za pribavljanje odobrenja iz st. 1 i 2 ovog člana. Obveznici formiranja obaveznih rezervia dužni su da u ugovore o skladištenju obaveznih rezervi i u ugovore o tiketima prenesu odgovarajuće odredbe ovog zakona.

Obavezne rezerve, po pravilu, skladište se na primorskim lokacijama koje se uobičajeno koriste za otpremu naftnih derivata za Crnu Goru i/ili skladištenje pri uvozu naftnih derivata u Crnu Goru i preko kojih se vrši veleprodaja naftnih derivata.

Obavezne rezerve skladište se u carinskim i/ili akciznim skladištima, koja imaju mogućnost istovara i utovara naftnih derivata sa najmanje dvije vrste transporta. Pritom, početak utovara mora da bude moguć u roku od 48 sati od davanja naloga za utovar i to minimalno u količini od 1.000 tona obaveznih rezervi na dan. Doprema dnevno utovarene količine obaveznih rezervi u Crnu Goru mora da bude moguća najkasnije kroz tri dana od dana utovara, bez obzira na vrstu transporta.

Poslove skladištenja obaveznih rezervi za obaveznike formiranja obaveznih rezervi mogu da obavljaju pravna lica koja imaju licencu za obavljanje energetske djelatnosti skladištenja naftnih derivata i čija skladišta ispunjavaju uslove iz st. 4 i 5 ovog člana.

Dostupnost obaveznih rezervi

Član 26

Obavezne rezerve moraju da budu fizički dostupne u svakom trenutku i ne mogu da budu predmet zaloga, prinudne naplate i drugog ograničenja raspolaganja.

Energetski subjekat koji skladišti obavezne rezerve dužan je da obezbijedi ispravnost skladišta i infrastrukture za utovar i istovar obaveznih rezervi iz skladišta, redovno održavanje i polisu osiguranja od uobičajenih rizika i od rizika od curenja (lekaže) za vrijeme trajanja ugovora o skladištenju obaveznih rezervi.

Obavezne rezerve Crne Gore koje obveznici formiranja obaveznih rezervi čuvaju na teritoriji druge države, ne mogu da budu predmet mjera kojima bi se ograničilo raspolaganje tim rezervama i njihova otprema sa teritorije druge države u kojoj se nalaze.

Obavezne rezerve drugih država koje se čuvaju u Crnoj Gori ili su u tranzitu preko teritorije Crne Gore, ne mogu da budu predmet mjera kojima bi se ograničilo raspolaganje tim rezervama i njihova otprema sa teritorije Crne Gore.

Kontrola obaveznih rezervi i čuvanje dokumentacije

Član 27

Kontrolu obaveznih rezervi u smislu količine i kvaliteta obaveznih rezervi vrši Ministarstvo. Pored Ministarstva, ovisno o propisima druge države u kojoj se čuva dio obaveznih rezervi, količinu i kvalitet obaveznih rezervi koje čuva obveznik formiranja obaveznih rezervi Crne Gore može da provjerava i nadležni organ države u kojoj se obavezne rezerve čuvaju.

Plan sprovođenja kontrole količine i kvaliteta obaveznih rezervi Ministarstvo donosi najkasnije 30. jula za tekuću godinu i po pravilu, svaka lokacija na kojoj su uskladištene obavezne rezerve treba da bude kontrolisana najmanje dva puta godišnje.

Kontrolu kvaliteta i količina obaveznih rezervi za Ministarstvo, vrši ovlašćeno pravno lice koje je u državi u kojoj se kontrola vrši akreditovano za kontrolu kvaliteta i količine tečnih goriva naftnog porijekla po normi EN 17020 (Kontrolno tijelo – Tip A).

Obveznik formiranja obaveznih rezervi dužan je da obezbijedi ovlašćenom licu Ministarstva i akreditovanog lica iz stava 3 ovog člana, pristup skladištu u kojem se nalaze obavezne rezerve, vršenje kontrole kvaliteta i količine obaveznih rezervi kao i da omogući uvid u dokumentaciju dnevnog stanja skladišta i stanja obaveznih rezervi.

Ovlašćeno lice Ministarstva iz stava 4 ovog člana, dužno je da najavi obvezniku formiranja obaveznih rezervi svoj dolazak na skladište u kojem se skladište obavezne rezerve najmanje 24 časa prije dolaska odnosno, 48 časova ukoliko se radi o skladištu u drugoj državi.

Obveznici formiranja obaveznih rezervi dužni su da omogućće ovlašćenim licima međunarodnih organa pregled obaveznih rezervi u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorom, kao i uvid u dokumenta koja se odnose na obavezne rezerve i pristup mjestu na kojem se obavezne rezerve drže.

Ministarstvo, obveznici formiranja obaveznih rezervi, energetske subjekti koji skladište obavezne rezerve, te energetske subjekti koji čuvaju obavezne rezerve u nematerijalnom obliku, dužni su da čuvaju sve dokumente, podatke i statističke izvještaje koji se odnose na vrstu, količinu, kvalitet i razmještaj obaveznih rezervi, najmanje pet godina od dana njihovog nastanka.

Obveznici formiranja obaveznih rezervi dužni su da u ugovore o skladištenju obaveznih rezervi i u ugovore o tiketima prenesu odredbe ovog zakona koje se odnose na kontrolu obaveznih rezervi i čuvanje dokumentacije.

Registar obaveznih rezervi

Član 28

Podaci o obaveznim rezervama koje se čuvaju u nematerijalnom obliku i rezervama gotovih proizvoda vode se u registru obaveznih rezervi.

Registar iz stava 1 ovog člana, vodi i redovno ažurira u pisanoj i elektronskoj formi Ministarstvo.

Registar iz stava 1 ovog člana, naročito sadrži:

- 1) podatke o količini i kvalitetu uskladištenih obaveznih rezervi sa upućivanjem na kategorije naftnih derivata u skladu sa metodologijom iz člana 14 ovog zakona;
- 2) ugovore o skladištenju obaveznih rezervi u gotovim proizvodima;
- 3) ugovore o obaveznim rezervama u nematerijalnom obliku (tiketi) iz člana 20 ovog zakona;
- 4) podatke o skladištima u kojima su uskladištene obavezne rezerve sa količinama uskladištenih obaveznih rezervi (adresa skladišta, ime, odnosno naziv vlasnika i/ili držaoca skladišta, rok na koji je zaključen ugovor o skladištenju, odnosno ugovoreno pravo iz člana 20 ovog zakona i naziv i sjedište vlasnika naftnih derivata koji su predmet tog ugovora, oznake rezervoara u kojima su obavezne rezerve uskladištene, nominalnu i efektivnu zapreminu rezervoara u kojima se nalaze obavezne rezerve, status skladišta (carinsko ili akcizno), kapacitet istovara i utovara i pristup skladištu (voz, autocisterna, brod, cjevovod).

Obveznici formiranja obaveznih rezervi dostavljaju Ministarstvu podatke i dokumente iz stava 3 ovog člana neophodne za vođenje registra i to najkasnije do 30. jula za tekuću godinu. O svim promjenama podataka, obveznici formiranja bez odlaganja obavještavaju Ministarstvo.

Energetski subjekti koji na osnovu ugovora o skladištenju zaključenog sa obveznikom formiranja obaveznih rezervi skladište obavezne rezerve i/ili su sa tim pravnim licem zaključila ugovor iz člana 20

ovog zakona, dužni su da bez odlaganja na zahtjev tom pravnom licu dostavljaju podatke potrebne za vođenje registra iz stava 1 ovog člana.

Ministarstvo sastavlja izvod iz godišnjeg registra obaveznih rezervi do 15. februara tekuće za prethodnu godinu, koji sadrži podatke o količini i vrsti obaveznih rezervi upisanih u registar zaključno sa 31. decembrom prethodne godine.

Izvod iz stava 6 ovog člana Ministarstvo dostavlja Evropskoj komisiji do 25. februara tekuće godine za prethodnu godinu, a kopiju izvoda iz stava 6 ovog člana na zahtjev Evropskoj komisiji dostavlja u roku od 15 dana od prijema zahtjeva.

Godišnji izvještaj o raspoloživosti i dostupnosti obaveznih rezervi

Član 29

Ministarstvo je dužno da sačini izvještaj u kojem analizira mjere koje preduzima kako bi osiguralo i potvrdilo raspoloživost i fizičku dostupnost obaveznih rezervi Crne Gore i prikazuje aktivnosti koje Ministarstvu omogućuju kontrolu nad korištenjem obaveznih rezervi u slučaju poremećaja u snabdijevanju naftnim derivatima.

Izvještaj iz stava 1 ovog člana Ministarstvo dostavlja Evropskoj komisiji do 31. januara kalendarske godine na koju se odnosi.

Puštanje obaveznih rezervi na tržište

Član 30

Obavezne rezerve puštaju se na tržište radi otklanjanja poremećaja u snabdijevanju ili sprečavanja nastanka poremećaja u snabdijevanju naftnim derivatima Crne Gore i/ili Evropske unije i/ili zemalja članica Energetske zajednice.

Odluku o puštanju obaveznih rezervi na tržište donosi Vlada, na prijedlog Ministarstva.

Odlukom o puštanju obaveznih rezervi na tržište omogućuje se obveznicima formiranja obaveznih rezervi da privremeno smanje količinu obaveznih rezervi koju su bili dužni da formiraju saglasno članu 24 stav 1 ovog zakona.

Vlada može da smanji količinu obaveznih rezervi ispod minimalnog nivoa utvrđene saglasno članu 15 ovog zakona radi otklanjanja poremećaja u snabdijevanju ili sprečavanja nastanka poremećaja u snabdijevanju naftnim derivatima Crne Gore ili kao početni odgovor u slučaju posebne hitnosti.

Obvezniku formiranja obaveznih rezervi Vlada može privremeno da smanji količinu obaveznih rezervi koju je bio dužan da formira i čuva, ukoliko je poremećen njegov lanac dopreme naftnih derivata u Crnu Goru, uslijed okolnosti na koje obveznik formiranja nije mogao da utiče.

U slučaju puštanja obaveznih rezervi saglasno st. 4 i 5 ovog člana, Vlada će odmah obavijestiti Evropsku komisiju i Sekretarijat Energetske zajednice o količini obaveznih rezervi puštenoj na tržište.

U slučaju velikog poremećaja u snabdijevanju koji zahtjeva internacionalnu odluku o puštanju obaveznih rezervi na tržište, Vlada će donijeti odluku o puštanju obaveznih rezervi saglasno prethodnom odobrenju Evropske komisije i/ili Sekretarijata Energetske zajednice. Takvo odobrenje uključuje i razuman vremenski okvir unutar kojeg Crna Gora mora ponovno da ima obavezne rezerve u minimalnoj količini kalkulisanog saglasno članu 15 ovog zakona.

Dostupnost podataka o obaveznim rezervama

Član 31

Podaci o količini i strukturi obaveznih rezervi formiranih u skladu s ovim zakonom su javni.

Podaci o teritorijalnom razmještaju obaveznih rezervi po količini i strukturi su tajni.

V. FINANSIRANJE OBAVEZNIH REZERVI

Naknada za obavezne rezerve

Član 32

Sredstva za formiranje obaveznih rezervi obezbjeđuju se iz naknade za obavezne rezerve (u daljem tekstu: naknada).

Naknada je sastavni dio maloprodajne cijene naftnih derivata i obračunava se i plaća na sljedeće naftne derivate:

- bezolovni benzin (tarifne oznake CN 2710 12 31 00, 2710 12 41 00, 2710 12 45 00 i 2710 12 49 00),
- kerozin (tarifne oznake CN 2710 19 21 00 i 2710 19 25 00),
- gasna ulja (tarifne oznake CN 2710 19 41 do 2710 19 49),
- tečni naftni gas (tarifne oznake CN 2711 12 11 00 do 2711 19 00 00).

Visinu naknade utvrđuje Vlada na prijedlog Ministarstva.

Naknada je namjenski prihod obveznika formiranja obaveznih rezervi i služi za pokrivanje svih troškova koje obveznik formiranja obaveznih rezervi ima u vezi sa obaveznim rezervama.

U slučaju da obveznik formiranja obaveznih rezervi ne formira obavezne rezerve saglasno članu 24 stav 1 ovog zakona, smatra se da je obveznik formiranja obaveznih rezervi kroz period neispunjenja obaveze formiranja obaveznih rezervi prihodovanjem naknade ostvario nepripadajuću imovinsku korist.

Povraćaj naknade

Član 33

Obveznici formiranja obaveznih rezervi iz člana 22 ovog zakona, dužni su da izvrše povraćaj naknade koju su prihodovali u periodu od dana kada se naknada počela obračunavati kao sastavni dio maloprodajne cijene naftnih derivata do dana kada su formirali obavezne rezerve saglasno članu 24 stav 1 ovog zakona.

Uvoznici naftnih derivata koji nijesu i obveznici formiranja obaveznih rezervi iz člana 22 ovog zakona, dužni su da vrše povraćaj naknade koju su prihodovali jer je nisu utrošili na formiranje obaveznih rezervi budući da nijesu bili obveznici formiranja obaveznih rezervi.

Povraćaj naknade iz st. 1 i 2 ovog člana je prihod državnog budžeta.

Obračun povraćaja naknade iz stava 1 ovog člana vrši organ uprave nadležan za finansije na osnovu podataka koje će uvoznici naftnih derivata u Crnu Goru i nadležni organ za carinu da dostave Ministarstvu.

Način obračuna povraćaja naknade iz stava 2 ovog člana, te dinamiku, rokove i način uplate povraćaja utvrđuje organ uprave nadležan za finansije, uz pribavljeno mišljenje Ministarstva.

Povraćaj naknade iz stava 1 ovog člana iskoristiće se za sanaciju skladišnih kapaciteta u svojini Crne Gore koji će da služe skladištenju obaveznih rezervi u Crnoj Gori saglasno članu 19 stav 3 ovog zakona.

Povraćaj naknade iz stava 2 ovog člana koristiće se za pokrivanje troškova kontrole količine i kvaliteta obaveznih rezervi koju vrši Ministarstvo saglasno članu 27 ovog zakona.

VI. NADZOR

Nadzorni organ

Član 34

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.

Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši organ uprave nadležan za poslove inspekcijskog nadzora i drugi nadležni državni organi u skladu sa posebnim propisima.

VII. KAZNENE ODREDBE

Prekršaji

Član 35

Novčanom kaznom od 2.000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

- 1) ne saraduju sa Ministarstvom i ne postupaju u skladu sa kriznim planom i odlukama Vlade u slučaju poremećaja u snabdijevanju ili u cilju sprječavanja nastanka poremećaja u snabdijevanju tržišta naftnim derivatima (član 11 stav 7);
- 2) najkasnije do 10. u tekućem mjesecu, ne dostavi Ministarstvu podatke o uvozu, izvozu, potrošnji naftnih derivata na tržištu Crne Gore i količini obaveznih i komercijalnih rezervi naftnih derivata za prethodni i pretposlednji mjesec (član 12 stav 1 tač. 1 i 2);
- 3) ne formira obavezne rezerve (član 24 stav 1);
- 4) ne omogući Ministarstvu kontrolu količine i kvaliteta obaveznih rezervi (član 27 stav 4);
- 5) ne čuva sve dokumente, podatke i statističke izvještaje koji se odnose na vrstu, količinu, kvalitet i teritorijalni razmještaj obaveznih rezervi, najmanje pet godina od dana njihovog nastanka (član 27 stav 7);
- 6) ne dostavi Ministarstvu podatke neophodne za vođenje registra obaveznih rezervi (član 28 stav 4);
- 7) ne izvrši povraćaj naknade (član 33 st. 1 i 2).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana, kazniće se odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 2.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 člana, kazniće se fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 2.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana, kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 1.000 eura do 3.000 eura.

Za prekršaje iz stava 1 tč. 1, 2, 4, 5, 6 i 7 ovog člana, uz novčanu kaznu može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti ili dužnosti, u trajanju od dva do šest mjeseci.

Za prekršaj iz stava 1 tačka 3 ovog člana, uz novčanu kaznu izrećiće se zaštitna mjera zabrana obavljanja djelatnosti ili dužnosti, u trajanju od dva do šest mjeseci.

Član 36

Novčanom kaznom od 500 eura do 2.000 eura kazniće se za prekršaj odgovorno lice:

- 1) u nadležnom carinskom organu ako najkasnije do 10. u tekućem mjesecu, ne dostavi Ministarstvu podatke o uvozu, izvozu, potrošnji naftnih derivata na tržištu Crne Gore i količini obaveznih i komercijalnih rezervi naftnih derivata za prethodni i prethodni mjesec (član 12 stav 1 tač. 1 i 2);
- 2) u Ministarstvu ako ne čuva sve dokumente, podatke i statističke izvještaje koji se odnose na vrstu, količinu, kvalitet i razmještaj obaveznih rezervi, najmanje pet godina od dana njihovog nastanka (član 27 stav 7).

Oduzimanje imovinske koristi

Član 37

Pravnom licu iz člana 35 stav 1 tačka 3 oduzeće se imovinska korist koju je stekao prihodovanjem naknade za obavezne rezerve a da pritom nije formirao obavezne rezerve, i to u iznosu naknade za obavezne rezerve koju je prihodovao u periodu u kojem stanje obaveznih rezervi pravnog lica iz člana 35 stav 1 tačka 3 nije bilo saglasno odluci iz člana 24 stav 1 ovog zakona.

Pravnom licu iz člana 35 stav 1 tačka 7 oduzeće se imovinska korist koju je stekao prihodovanjem naknade.

VIII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Skladištenje od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji

Član 38

Od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, obavezne rezerve mogu da se skladište samo u Crnoj Gori ili drugoj državi članici Evropske unije.

Utvrđivanje količine obaveznih rezervi

Član 39

Pojedinačne obaveze formiranja obaveznih rezervi za period 1. januar – 30. jun 2023. godine, Ministarstvo će utvrditi u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, na osnovu podataka za 2021. godinu koje će uvoznici naftnih derivata u Crnu Goru i nadležni organ za carinu da dostave Ministarstvu u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Pojedinačne obaveze formiranja obaveznih rezervi za period 1. jul 2023. – 30. jun 2024. godine, Ministarstvo će utvrditi najkasnije do 30. aprila 2023. godine na osnovu podataka za 2022. godinu koje će uvoznici naftnih derivata u Crnu Goru i nadležni organ za carinu da dostave Ministarstvu do 31. marta 2023. godine.

Pojedinačne obaveze formiranja obaveznih rezervi od 1. jula 2024. nadalje, Ministarstvo će utvrditi saglasno članu 23 ovog zakona.

Rok za usklađivanje propisa

Član 40

Podzakonski akt kojim se uređuje način obrazovanja maksimalnih maloprodajnih cijena naftnih derivata uskladiće se sa odredbom člana 32 ovog zakona, u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Rok za donošenje planova

Član 41

Krizni plan iz člana 11 ovog zakona, donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Rok za utvrđivanje visine naknade

Član 42

Visinu naknade iz člana 32 stav 3 ovog zakona, Vlada će utvrditi u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Obrazovanje Savjeta

Član 43

Savjet za praćenje snabdijevanja tržišta naftnim derivatima Ministarstvo će obrazovati u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Podzakonski akti

Član 44

Podzakonski akti na osnovu ovlašćenja iz ovog zakona donijeće se u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Prestanak važenja

Član 45

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi odredba člana 216 Zakona o energetici („Službeni list CG“, br. 5/16, 51/17 i 82/20).

Stupanje na snagu

Član 46

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.